

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

اصول الفقه (دلیل عقلی)

اعتراض اخباری به حجیت عقل

جلسه ۳۶۵

استاد شفیعی

سه مسئله مهم در حجیت قطع عقلی:

۱. آیا می توان حجیت قطع را نفی کرد؟ / اخباریون: بعضی قائل هستند. اصولیین: لازمه این نفی، تناقض است.

۲. آیا شارع از تبعیت قطع عقلی نهی کرده؟

اخباریون: شارع فقط علم حاصل از سنت را حجت دانسته، پس علم حاصل از قطع، بی اعتبار است.

اصولیین: تقیید احکام به علم محال است بخصوص اگر مقید به علم خاصی بوده باشد. زیرا احکام مشترک

بین عالم و جاهل است.

حجیت عقل و تعارض اخبار

۱. در روایت است که: **إن دین الله لا یصاب بالعقول**. این روایت نفی دخالت عقل در دین را اثبات می کند.

جواب مصنف:

۱. استشهد به این روایت، بی مورد است زیرا روایات تمجید عقل بسیار است. پس ادعای نهی شارع از اتباع

قطع، ادعای بی اساسی است.

۲. علاوه بر آن، بین این دو دسته از اخبار تعارض وجود دارد.

حل تعارض

مقصود طائفه اول از روایات این است که عقل به نحو استقلالی نمی تواند احکام و ملاکات احکام را درک کند؛

لذا این نهی ناظر بر این است که با قیاس و استحسان نمی توان احکام و مدارک آن را درک کرد.

ولی طائفه دوم که مدح عقل می کند، ناظر به احکام قطعی عقل است که در برخی موارد بالملازمه برخی از

احکام شرعی را کشف می کنند.